

PAPER NO.: BSCMATCC101

CALCULUS - I (MATHEMATICS -101)

CODE NO: 20403

TIME:2:30 HOURS

INSTRUCTIONS (1) ALL QUESTIONS ARE COMPULSORY.

TOTAL MARKS:70

(2) EACH QUESTION CARRY EQUAL MARKS

- Q.1 A લા-પીટલ નો પહેલો નિયમ લખી અને સાબિત કરો. 07
- B $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{xe^x - \log(1+x)}{x^2}$ નું મુલ્ય મેળવો. 07
- OR
- Q.1 A જો વિધેય $f(x)$ અને $g(x)$ એ પ્રદેશગણ વિધેયો હોય તથા પર વ્યાખ્યાયિત વાસ્તવિક $D I$, $m \in \mathbb{R}$ હોય તો સાબિત કરો કે $\lim_{x \rightarrow a} f(x)g(x) = lm$. 07
- B $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{1}{x^2} - \frac{1}{\sin^2 x} \right)$ નું મુલ્ય મેળવો. 07
- Q.2 A અનંત શ્રેઢી ના અભિસરણ માટે સરખામણી કસોટી લખી અને સાબિત કરો. 09
- B $\sum \left(1 + \frac{1}{n} \right)^{n^2}$ શ્રેઢીનું અભિસરણ ચર્ચો. 05
- OR
- Q.2 A અનંત શ્રેઢી ના અભિસરણ માટે ડી-અલેમ્બર્ટ ગુણોત્તર કસોટી લખી અને સાબિત કરો. 10
- B $\sum \frac{2n+5}{n^3+4n+17}$ શ્રેઢીનું અભિસરણ ચર્ચો. 04
- Q.3 A જો $y = \sin(m \sin^{-1} x)$; $x \in (-1, 1)$ હોય, તો સાબિત કરો કે 07
- $(1 - x^2)y_{n+2} - (2n - 1)xy_{n+1} - (n^2 - m^2)y_n = 0$.
- B જો $y = e^{ax} \sin(bx+c)$; a અને b એ શુન્યેત્તર વાસ્તવિક સંખ્યા તથા c કોઈ અચળાંક હોય, તો 07
- $y_n = r^n e^{bx+c} \sin\{bx + c + \theta\}$, જ્યાં $a = r \cos \theta$ અને $b = r \sin \theta$.
- OR
- Q.3 A જો $I_n = \frac{d^n}{dx^n} (x^n \log x)$ હોય, તો સાબિત કરો કે $I_n = nI_{n-1} + (n-1)!$ અને તે પરથી મેળવો કે 10
- $I_n = n! \left[\log x + 1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{n} \right]$.
- B $y = a \cos(\log x) + b \sin(\log x) \Rightarrow (x^2)y_2 + xy_1 + y = 0$. 04
- Q.4 A $\int_0^{\frac{\pi}{2}} \sin^n x \, dx$ નું લઘુકરણ સુત્ર મેળવો. 07
- B $\int \tan^n x \, dx$ નું લઘુકરણ સુત્ર મેળવો. 07
- OR
- Q.4 A $\int_0^{\frac{\pi}{2}} \sin^m x \cos^n x \, dx$ નું લઘુકરણ સુત્ર મેળવો. 10
- B લઘુકરણ સુત્ર વડે કિમત મેળવો: $\int_0^{\frac{\pi}{4}} \sin^8 2x \, dx$ 04
- Q.5 A લાન્ગ્રાંજ નું મધ્યકમાન પ્રમેય લખો અને સાબિત કરો. 07
- B $\sin x$ નું $x - \frac{\pi}{2}$ ની ચઢતી ઘાત માં વિસ્તરણ કરો. 07
- OR
- Q.5 A રોલ નું મધ્યકમાન પ્રમેય લખો અને સાબિત કરો. 07
- B e^x નું $x - 1$ ની ચઢતી ઘાત માં વિસ્તરણ કરો, જ્યાં $x \in \mathbb{R}$. 07

ENGLISH VERSION

- Q.1 A State and prove L'Hospital's first rule. 07
- B Find value: $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{xe^x - \log(1+x)}{x^2}$ 07
- OR
- Q.1 A If $f(x)$ and $g(x)$ are real valued function defined on domain D and $l, m \in \mathbb{R}$, then prove that $\lim_{x \rightarrow a} f(x)g(x) = lm$. 07
- B Find value: $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{1}{x^2} - \frac{1}{\sin^2 x} \right)$ 07
- Q.2 A State and prove Comparison test for convergence of infinite series. 09
- B Discuss convergence of $\sum \left(1 + \frac{1}{n} \right)^{n^2}$ 05
- OR
- Q.2 A State and prove De' Alembert ratio test for convergence of infinite series. 10
- B Discuss convergence of $\sum \frac{2n+5}{n^3+4n+17}$ 04
- Q.3 A If $y = \sin(\sin^{-1}x)$; $x \in (-1, 1)$, then prove that $(1-x^2)y_{n+2} - (2n-1)xy_{n+1} - (n^2-m^2)y_n = 0$. 07
- B If $y = e^{ax} \sin(bx+c)$; a and b are non zero, c constant real numbers, then $y_n = r^n e^{bx+c} \sin\{bx + c + \phi\}$, where $a = r \cos \phi$ and $b = r \sin \phi$. 07
- OR
- Q.3 A If $I_n = \frac{d^n}{dx^n} (x^n \log x)$, then prove that $I_n = nI_{n-1} + (n-1)!$ and hence derive $I_n = n! \left[\log x + 1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{n} \right]$. 10
- B $y = a \cos(\log x) + b \sin(\log x) \Rightarrow (x^2)y_2 + xy_1 + y = 0$ 04
- Q.4 A Obtain reduction formula of $\int_0^{\frac{\pi}{2}} \sin^n x \, dx$ 07
- B Obtain reduction formula of $\int \tan^n x \, dx$ 07
- OR
- Q.4 A Obtain reduction formula of $\int_0^{\frac{\pi}{2}} \sin^m x \cos^n x \, dx$ 10
- B Using reduction formula obtain value of $\int_0^{\frac{\pi}{4}} \sin^8 2x \, dx$ 04
- Q.5 A State and prove Lagrange's mean value theorem. 07
- B Expand $\sin x$ in increasing power of $x - \frac{\pi}{2}$. 07
- OR
- Q.5 A State and prove Rolle's mean value theorem. 07
- B Expand e^x in increasing power of $x-1$, where $x \in \mathbb{R}$ 07